



**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Quo pacto definiri debeat ens supernaturale per
comparationem ad naturam, quam superare dicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

substantias possibiles perfectiores non superare, nihil contra doctrinam Ecclesiæ, & Patrum assereret. Vti non asserunt eiusdem Ripaldæ opinione, qui censent, esse possibiles substantias, quibus connaturalia sint, & debita; quasque proinde non superent dona prædicta. Quippe dogmati Ecclesiæ, & Patrum æquæ perfectio contraibit, aut non contraibit, siue infra plures, siue infra omnes substantias possibiles perfectiores existentibus colloceat quis dona supernaturalia, quæ noscimus. Loquetur tamen temerè, & contra rationem, si infra omnes; non item, si infra aliquas colloceat. Temerè quidem: quia sine fundamento. Contra rationem autem: quia vel minimum donorum supernaturalium, quæ ex fide noscimus multa alia possibilia minus perfecta habet sub se ante peruentum ad collectionem donorum naturalium. Quo fit, vt, signatà quavis substantiâ possibili, cui tale donum debitum sit, nequeant non esse infra illam aliâ possibiles, quibus donum ipsam per excessum improporionatum sit, & indebitum, antequam perueniant ad existentes. Cum quibus omnibus sit, dona supernaturalia, quæ noscimus, relatè ad solas substantias existentes, possibilesque æqualis, ac inferioris rationis constitui in esse supernaturalium: quia, vt fiat supernaturalia, fat est, quòd superent istam naturam; tamen ex peculiari differentiâ ampliorem vnumquodque eorum, ac perfectiorem superet. Alioquin, cum de ipsius Ripaldæ sententiâ, quò perfectius est ens naturale, eò plures substantias possibiles superet; si per ordinem ad naturam, quam vnumquodque reuerà superat, definitio supernaturalis entis esset tradenda, tot definitiones, quot sunt entia supernaturalia tradendæ essent. Quia nullum fermè superabit reuerà eandem naturam, quam aliud. Essentque præterea definitiones hæc nugatoriæ, vt probant argumenta superius facta.

49 Secundò obijcit Ripaldæ. Multi sunt Angeli possibiles, qui superant omnes substantias existentes, & tamen non sunt supernaturales. Igitur ens naturale non est, quod superat substantias existentes; nisi alias insuper possibiles superet existentibus perfectiores. Vt huic argumento, & similibus responsum consentaneum, communi mori loquendi exhibeam, suppono, Theologos, præsertim recentiores, dum disputant de possibilitate substantiæ supernaturalis, non agere de quavis substantiâ possibili, quæ consentaneè ad nomenclaturam donorum supernaturalium acceptam ex Concilijs, & Patribus iure supernaturalis substantia potest, & debet appellari. Sed, ne controuersia ad solum loquendi modum mentis vtiliter diuertat, de eâ dumtaxat substantiâ determinatè agunt, cui donum aliquod naturale eorum, quæ ex fide nouimus, debitum sit. Itaque quærunt, & discutunt, an sit possibilis substantia, cui visio beatifica, gratia sanctificans, habitus fidei, aut aliquod aliud ex donis, quæ supernaturalia noscimus, proportionatum sit, ac debitum, atque adeò connaturale: & talem substantiam dumtaxat consueuerunt supernaturalem vocare. Quibus vt morem geram, duplicem substantiam supernaturalem arbitror distinguendam. Alteram, cui donum aliquod naturale eorum, quæ de facto dantur, per fidemque innotuerunt, debitum sit: & hanc theologice supernaturalem licebit appellare: Alteram, cui debitum sit aliquod ens naturale aliorum, quæ ratiocinatione, & discursu deprehendimus possibilia: & hanc non incongruè distinctionis gratiâ supernaturalem philosophicè

vocauerimus. Dico igitur, hoc supposito, ad argumentum factum, multos esse Angelos possibiles, eos, qui de facto existunt, perfectione excedentes: qui tamen nullatenus sunt supernaturales theologice, vt pote quibus nullum supernaturale donum eorum, quæ ex fide nouimus, debitum est. At dici illos, & verè esse supernaturales philosophicè, nihil est, quod prohibeat: prout iam iam latius expono circa argumentum tertium.

Tertiò enim potest sic argui contra nostram propositionem. Nulla est substantia superioris, atque perfectioris essentia, cui non sit proportionatum, ac debitum aliquod accidens, quod sit improporionatum per excessum, atque adeò indebitum substantiæ inferioris, atque minus perfectæ essentia. Ergo nulla est substantia possibilis perfectione superans omnes substantias existentes, cui non sit debitum aliquod accidens simpliciter supernaturale. Patet consequentia. Quia ex nostra doctrinâ, vt aliquod accidens sit simpliciter supernaturale, fat est, si per excedentem improporionem indebitum sit omni substantiæ existenti, & consequenter omni possibili æqualis, aut inferioris rationis; quantumuis illud debitum sit, & connaturale cuius substantiæ superiori. Igitur nulla est substantia possibilis superior perfectione existentibus, quæ non sit supernaturalis simpliciter. Quod est inauditum in Scholis, cum vix vna, aut altera earum talis ab aliquibus Theologis reputetur; nec sine ingenti plurimorum contradictione. Respondeo, esse quidem inauditum in Scholis, quòd omnis substantia possibilis perfectione superans existentes, asseratur supernaturalis supernaturalitate theologica, de qua solum est controuersium inter Theologos, an vni, aut alteri substantiæ ex possibilibus conueniat. Supernaturalitate verò philosophica, de qua hæcenus tam distinctè Theologi non tractauerunt, non est, cur ipsi recusent vocare supernaturalem omnem substantiam possibilem substantijs existentibus perfectiorem. Quandoquidem iuxta communem phrasim substantia supernaturalis asseritur, cui accidens supernaturale debitum est, & iuxta Patres, & Concilia omne accidens toti naturæ existenti indebitum supernaturale simpliciter vocari debet, vt ostendimus: neque iuxta bonam philosophiam negari potest, esse possibile accidens, cuius substantiæ possibili superiori existentibus debitum, quod toti naturæ existenti indebitum sit.

QVÆSTIO III.

Quo pacto definiri debeat ens naturale, per comparationem ad naturam, quam superare dicitur.

51 **Q**uod inter differendum quæ præced, sæpe posuimus, modò ex professio statuendum. Scot. q. 1. prologi 8. *Ad questionem, & in 4. dist. 10. q. 8. 9. Contra rationem, & cum eo Scotiæ communiter ens naturale definiunt, quod vires actiuas naturæ excedit, quantumuis intra passiuas eius contineatur. Videantur Aureol. in 1. dist. 41. q. 1. art. 3. Philip. Faber disp. 3. prologi, & disp. 8. cap. 2. Basilius, Guillelm. de Rubione, Bargius, Tartaretus, Antonius Andreas q. 1. & 2. prologi, Herrera dist. 1. q. 5. Rada contr. 1. art. 1. Solia q. 1. prolog. art. 8. & alij. Quibus adde Scotum*

rum de naturâ, & gratiâ cap. 4. concl. 3. & in 4. dist. 49. q. 2. art. 1. Quos omnes refert pro hac sententiâ Ripalda disp. 5. de ente supern. sect. 1. & disp. 8. sect. 2. illisque adiungit Conine de Virtutibus supernaturalibus disp. 4. num. 17. & disp. 7. num. 15. Sed ibi Conine reuerâ pro istâ sententiâ non est; longè diuersum est, quod docet, vt expendenti textum perspicuum fiet.

52 Secunda sententia tuetur, illud esse ens supernaturale, quod superat vires tum actiuas, tum etiam passiuas naturæ, nec amplius requiri ad eius conceptum. Hanc tribuit Ripal. supra n. 7. pluribus Recentioribus.

53 Tertia sententia ens supernaturale definit, res, cuius productio, & conseruatio superat exigentiam, ac debitum totius naturæ. Ita Ripal. supra sect. 2. Iungit autem cum productione conseruationem, vt à conceptu entis supernaturalis excludat Angelos, aliasque substantias primò constituentes naturam. Nam, licet prima productio Angeli non exigatur à naturâ, at eius conseruatio exigitur; quia exigitur ab ipso Angelo, qui pars quædam naturæ est. Quod dicit iussicere, vt Angelus ad ordinem naturæ spectet, substantiaque naturalis sit. Vnde vniuersè naturale esse definit, cuius productio, aut conseruatio naturæ exigentiam non excedit.

54 Quarta, & communis Theologorum sententia simpliciter, & absolutè pronunciat, id supernaturale esse, quod supra exigentiam, & debitum vniuersæ naturæ est. In hac sententiâ sunt Mag. in 2. dist. 33. S. Thom. 1. p. q. 12. art. 4. & 1. 2. q. 111. art. 1. Soar. tom. 1. in 3. p. disp. 31. sect. 5. f. Dicendum ergo, & lib. 2. de Grat. cap. 4. num. 4. & lib. 6. cap. 9. num. 11. & lib. 2. de Attrib. cap. 8. num. 8. & lib. 3. de Aux. cap. 1. num. 3. & lib. 2. de Ang. cap. 29. num. 2. Vazq. 1. p. disp. 44. cap. 1. n. 1. & disp. 214. cap. 2. num. 8. Agid. Lusit. tom. 1. de Beat. lib. 11. q. 5. art. 2. §. 2. Arrub. 1. p. disp. 5. cap. 2. & disp. 21. cap. 5. & disp. 81. num. 3. Turrian. 2. 2. disp. 46. dub. 1. & disp. 67. dub. 2. & in Selec. 1. p. disp. 17. Scholast. dub. 1. Grana. 1. 2. contr. 8. de Grat. tract. 4. disp. 8. sec. 2. Fasol. 1. p. q. 12. art. 4. num. 22. Tam. 1. p. disp. 2. q. 6. dub. 3. num. 4. Conine de Virtut. disp. 4. dub. 1. Salas 1. 2. tract. 11. disp. 6. sec. 16. num. 103. & alij communiter. Qui, licet discrepent in assignandâ naturâ, supra quam effertur ens supernaturale, vt vidimus q. præced. in eo tamen conueniunt, quòd illud sit ex quiditate conceptu supra exigentiam, & debitum talis naturæ. Et quoniam de ente supernaturali pertinente ad ordinem gratiæ tractant potissimum; supponunt vique, illud extra adæquatum conceptum naturæ esse, eique iam integrè constitutæ superuenire. Quod insuper præter hoc, quod est, esse naturæ indebitum, requiritur, vt aliquid absolutè, & simpliciter sit supernaturale, iuxta id, quod supra notauimus q. præced. n. 33.

Propositio 1.

55 Vt sit ens supernaturale, non sufficit efferi illud supra actiuas vires naturæ.

Est contra primam sententiam, & probatur. Primò; quia creatio animæ rationalis totius naturæ excedit vires actiuas: eò quòd à solo Deo creati potest naturaliter, vt apud omnes est in consensu; & tamen non est supernaturale, sed naturalis, vt est certissimum. Ergo, Quæ ad hoc

respondet Faber supra facillimè quisque reuincet. Ob id in eis repellendis non oportet morari: vide, si libet, Ripal. supra sect. 1. Secundò; quia, quod vires actiuas naturæ excedit, aliunde potest esse naturæ debitum, vt patet in creatione animæ debita materiæ dispositæ. Ergò, superare aliquid vires naturæ actiuas præcisè, non est esse supra naturam; quo sensu Concilia, & Patres dona gratiæ naturæ indebita supra naturam ponunt. Ergo neque est esse supernaturale eâ supernaturalitate, quæ nobis per fidem innotuit; de qua in præfati sermo est. Quæ pro se adferunt Scoistæ ex dictis, & ex dicendis facillimè ab vnoquoque poterunt dilui.

Propositio 2.

Esse aliquid supra virtutem actiuam, simul, & supra passiuam naturæ, adhuc non sufficit, vt illud sit supernaturale.

Primò; quia creatio animæ rationalis supra actiuam simul, atque passiuam virtutem naturæ est; cum tamen naturalis sit: materia namque disposita nec potest, nec petit animam pati, seu recipere, sed solum ad componendum hominem, per illam mediâ vnione informari. Creatio si militer Angeli, naturalis cum sit, tam passiuam, quam actiuam naturæ facultatem transgreditur. Secundò; quia, quod vires naturæ actiuas, & passiuas superat, atque adeò iure effectiõis, vel receptionis ei non debetur, alio iure potest deberi proprietatis scilicet, aut accidentis connaturalis aliter, quam actione, aut passione quoquo modo perfectiõis naturam. Id autem, quod quouis pacto naturæ est debitum, supernaturale esse non potest consentaneè ad doctrinam fidei iuxta probationem secundam propositi. 1. Quæ ad hæc respondet, & contra opponunt Recentiores, minoris momenti sunt, quam, vt in eis repellendis morari expediat, apud Ripal. supra videri possunt.

Propositio 3.

Definitiones entis supernaturalis, & naturalis, quas respectiue ad naturam tradidit Ripalda, prout in sententiâ tertîâ num. 53. retulimus, mihi non placent.

Primò; quia, quòd conseruatio Angeli naturæ sit debita impertinens est, vt ipsa substantia Angeli, & eius prima productio sint naturales; si penes naturæ debitum, & indebitum tantum naturalitas, & supernaturalitas entium metiende sunt, vt supponit Ripalda. Fieri enim potest, imò ita de facto fit, vti Ripalda ipse concedit, quòd Angelus quoad primum esse, & fieri totius naturæ sit indebitum; quantumuis duratio, & conseruatio eius naturæ sit debita. Igitur prima existentia, & productio Angeli supra naturæ debitum, atque ita supernaturales manebunt; quantumuis duratio, & conseruatio Angeli sint naturales. Et quidem esse possibile ens, cuius prima productio naturæ sit debita, & naturalis, conseruatio autem indebita, & supernaturale, vel è conuerto, haud dubium mihi est. Nam, sicut in moralibus sæpe possessio dat ius ad rem, quod, seculis possessione, non esset, sæpeque est ius primò rem possidendi, non item possessionem semper

continuandis: ita pariter in naturalibus potest acci- dere. Vbi prima existentia instar primæ posses- sionis est: duratio autem quasi possessionis con- tinuatio. Malè igitur per debitum, ac natura- litatem conseruationis ab ordine supernaturali abstrahuntur substantia Angeli, & aliæ similes quoad suum primum esse, & fieri.

58 Secundò, cum naturale non possit non æquiuocè dici de eo, quod constituit naturam, & de eo, quod naturæ est debitum, vt supra q. 2. n. 33. notauimus, adhuc per dictum circum- loquium non potuit Ripalda distinctionem in illius definitione vitare. Igitur satius ipsi fuisset planius asserere, vt nos ibi, naturale esse, quòd vel naturam constituit, vel ipsi est debitum.

59 Hinc tertio malè definitur supernaturalis absolutè, cuius productio, & conseruatio natu- ræ est indebita. Quia, licet id vtrumque reuerà inueniatur in ente supernaturali quoad primum esse, & conseruari; at in ente (possibili citra dubium, vt nuper dicebam) quoad alterutrum eorum tantum supernaturali non inuenitur. Tum supernaturalitas entis in vniuersum non solum naturæ debitum, sed naturæ compositionem de- bet excludere, per eamque exclusionem explica- ri; seu definiri. Quandoquidem substantiæ, quæ primò constituerunt naturam, principio naturales fuerunt; quantumvis ultra omne ius naturale, & præter omne naturæ debitum fuerint pro- ductæ.

Propositio 4.

60 Igitur ens supernaturalis in vniuersum sic solum venit apertissime definiendum res- pectiue ad naturam. Quod est supra om- ne debitum, atque compositionem natu- ræ.

Est dicere: Quod neque naturæ, aut ali- cui parti eius debitum est ob improportionem, per excessum, quem habet ad illam; neque ad naturam ipsam pertinet tanquam pars eius. Cum tamen ens naturale sit, quod vel naturam con- stituit, vel ipsi, aut alicui parti eius est debitum ob proportionem, & titulum intercedentem, vt satis supra explicatum est. Hoc sensu, si non eisdem expressis verbis, definiunt ens supernatu- rale omnes Doctores commemorati pro quartâ, & communi sententiâ; dum illud ad naturam, vt quid ei indebitum comparant tanquam ad extre- mum ab ipso adæquatè distinctum; quo extra natu- ræ compositionem collocatum esse supponunt.

61 Quinimo hæc eadem est ipsissima notio entis supernaturalis, quæ nobis ex sacris Litteris per Concilia, & Patres innotuit. Quoties enim Scriptura prædicat, gratuita prorsus esse dona, quæ nobis ex diuinâ liberalitate promanant; quæ- que supernaturalia vocamus: ea vtiq; supra naturæ debitum effert: quia gratia debitum excludit, iuxta illud ad Rom. 4. *Mercēs non im- putatur secundam gratiam, sed secundam debitum.* Concilia etiam, & Patres vbicunq; agunt de his donis, omnino illa gratuita, indebitaque naturæ pronunciant, in solamque Dei gratiam, ac largitatem liberalem eorum collationem refe- runt. Theologi pariter inde prædictorum dono- rum supernaturalitatem colligunt, quòd Scriptu- ræ, Conciliorum, Patrumque testimonijs explo- ratum vident, eorum productionem supra om-

nes vires, supra omneque debitum naturæ à solâ Dei gratiosâ liberalitate manare. Igitur conce- ptione eorum, vnde supernaturalitas entium nobis innotuit, primus, atque ad eò quiditarius conceptus entis supernaturalis in eo stat, quòd sit supra debitum naturæ adæquatè distinctæ à se: (talis enim est citra dubium, de qua loquuntur Concilia, Patres, & Theologi). Quod est, esse supra debitum, ac compositionem naturæ, vt nos expressius definimus. Et quidem apertissi- mam omnium esse istam definitionem, inde conspicuè apparet, quòd ea breuissimè iuxta, atque explicatissimè comprehendit omne ens su- pernaturale, & illud à naturali discernit, vt ex superius dictis liquidum est.

62 Porro ex ijs, quæ fusè præmissimus quæst. præced. constat, in idem recidere, esse ens su- pernaturale supra naturæ debitum, atque esse supra exigentiam, & ius naturæ. Quænam autem, & qualia sint exigentia, ius, atque debi- tum naturæ, supra quæ illud dicitur esse, ibidem abundè explicauimus. Id nunc aduerto. Quan- quam nullum ens supernaturale naturæ viribus ef- fici possit: quia, quidquid proprijs viribus natura patrat, eo ipso est ipsi debitum, & naturale; ob idque Patres contra Pelagium adscribentem natu- ræ viribus, quæ sunt dona gratiæ, non semel su- pra naturæ vires collocant ista dona. Ast, vt ali- quid sit supernaturale, non sufficit, quod sic illud supra naturæ vires; nisi sit etiam supra exi- gentiam, seu ius, seu debitum naturæ. Sublatâ enim à totâ naturâ virtute causatiuâ alicuius rei, si maneat intra naturam ipsam ius exigens talem rem à Deo, aut ab alio ente supernaturali causa- ri, causatio huiusmodi rei naturalis erit. Vide id in creatione animæ rationalis, quæ supra vires tam actiuas, quam passiuas naturæ est; & tamen, quia non est supra naturæ debitum, est naturalis.

63 Sed opponi potest primò contra propositio- nem. Monstra, & effectus per accidens non in- tenduntur à naturâ. Ergo neque exiguntur à natu- râ, nec ei debentur. Ergo non omne naturæ indebitum est supernaturale. Distinguo antece- dens. Monstra, & effectus per accidens in quan- tum huiusmodi; siue indiuisim sumpta non in- tenduntur, aut non exiguntur à naturâ; tran- seat. Quoad singula, ex quibus coalescunt; ne- go. Et nego consequentiam. Itaque, etsi mon- strum, aut aggregatum per accidens à nullâ causâ earum, quæ ad illud conferunt, exigatur: singula tamen, ex quorum coniunctione casu coalescit, suas causas habent, quibus debentur singulatim. Quod sat est, vt totam monstrum, seu aggregatum sit naturale. Adde, huiusmodi monstra naturæ vniuersitati deberi, ad cuius pulchritudinem faciunt, sicut vmbra ad venusta- tam picturæ, vt docet Aug. lib. 16. de Ciuit. cap. 8. De quo vide Conimb. lib. 2. Phys. cap. 9. q. 6.

64 Secundò obijcitur. Peccatum, cum sit quid naturale, neque exigitur à naturâ, neque ei debetur: quia potius est contra naturam. Er- go. Respondeo, peccatum quoad physicum, esse quod habet naturæ esse debitum, quidquid sit de moralitate. Et licet actio etiam physica sit contra naturam peccantis prout ratio- nalem, quatenus ipsi prout tali dissentanea, & difformis est, iuxta doctrinam à me traditam alibi. Ast id non tollit, quod physice à tali naturâ, at- que iuridice exigatur ob physicas conuenien- tias, quas illi adfert. Instas. Quoad moralita- tem

rem saltem, siue quoad malitiam moralem non potest esse peccatum naturæ debitum. Ergo quoad illam ut minimum non erit naturale. Admissio antecedente; nego consequentiam. Quia, cum malitia moralis peccati sit monstrum quoddam ex physicis fundamentis coalescens, quorum nullum non est debitum singillatim naturæ, etiam si illa sumpta indiuisim non sit debita, naturalis erit iuxta doctrinam n. preced. Adde tamen, fortasse dici posse peccatum etiam quoad malitiam moralem huic Vniuerso debitum esse, si non propter se, propter bona, quæ ex tali malitiâ proueniunt. Pro quo soluendo debito, factus est in Governatore Vniuersi potestas, atque voluntas permissiua peccati.

65 Tertiò obijcitur. Violenta indebita sunt rebus, quibus per vim inferuntur, Ergo supernaturalia. Nego consequentiam. Quia factus est debita esse illa inferentibus, ut debita dicantur naturæ, quale vocatur, quod alicui parti naturæ debetur. Pariter de ijs, quæ præternaturalia vocant, philosophare.

66 Quartò obijcitur. Si Deus ultra id, quod natura postulat, intendat naturalia accidentia, supra naturæ debitum operabitur; nec tamen aliquid faciet supernaturale. Igitur definitio nostra entis supernaturalis minus sufficiens est. Respondeo, si Deus ultra id, quod vniuersa natura exigit, intentio faciat naturalia accidentia, aut aliud quiddam naturalis ordinis operetur, factum in, ut operatio eius, si non quoad substantiam, quoad modum tamen sit supernaturalis, quo solum pacto in tali casu supra naturæ debitum est. Id quod definitionem nostram potius commendat, quam oppugnat. Tantumdem euenit, quando Deus auxilia naturalis ordinis ultra vniuersæ naturæ debitum elargitur. Sed de his plura dicenda infra q. 5.

67 Quintò obijcitur. Non repugnat, effectum naturalis ordinis à causâ supernaturali prodire; sicut in probabili opinione conclusio theologica orta ex supernaturali præmissâ, & habitus acquisitus exercitio actuum supernaturalium naturales sunt. Igitur non, quiddam ultra naturæ debitum prouenit, est supernaturale. Respondeo, si effectus naturalis ordinis ultra vniuersæ naturæ debitum à causâ supernaturali nascatur, quod fateor possibile esse; non posse non illum esse, supernaturalem quoad modum. Quia solum etiam ratione consentaneè ad nostram definitionem excedet debitum naturæ; prout amplius explicabimus infra q. 5. citatâ.

68 Sextò denique obijcitur. Non repugnat causa naturalis, quæ non connexa entitatiuè cum possibilitate effectus naturalis valeat nihilominus illum causare. Sed sine tali connexionè nequit esse in causâ exigentia ad talem effectum. Igitur produci aliquid ultra exigentiam naturæ non tollit esse id naturale. P. Ripal. disp. 5. citatâ sec. 3. n. 30. concessio antecedente, ut tutò neget consequentiam, recurrit ad exigentiam subiecti, aut ipsius effectus producti, qui cum ponatur pars naturæ, exigentia eius, exigentia naturæ erit. Sed malè. Quia, quo iure admittitur possibilis causa actiua absoluta à possibilitate effectus, pariter admitti debet causa passiva. Igitur absque exigentiâ subiecti fiet etiam in tali hypothesi effectus effectus. Se autem ipsum quoad primum esse effectus exigere non potest, ut concedit ipse Ripal. in simili n. 11. Nec, quod suam conseruationem exigat, ad supernaturalitatem sui primi

esse quiddam conducit, ut contra eundem Ripal. supra propos. 3. concessimus. Igitur, concessio toto antecedente argumenti, malè se à vi consequentiæ tueret Ripalda. Quare ego, solâ maiore admittâ; minorem nego. Quia ad conceptum exigentiæ non magis requiritur in causâ connexio cum possibilitate effectus, quam ad conceptum potentie. Unde, si in causâ inconnexâ cum dictâ possibilitate maneret nihilominus potentia ad causandum à effectu; etiam maneret exigentia, qua exigeret illum causare, prout aliâs supra contra Ripaldam ipsum statui.

QVÆSTIO IV.

Vtrum ens supernaturale in quantum huiusmodi aliter possit definiiri vniuersè sine respectu ad naturam, supra quam est.

Q Vi ita definire satagunt, consequenter id putant possibile. Non desunt tamen graues Theologi, qui oppositum arbitrentur, censentes aliorum laborem irritum, & vacuum esse, ac sine successu. Ex vtrisque autem nonnulli istud genus definitionis à priori vocant, primarijve, aut absoluti conceptus entis supernaturalis, vocantes, quam q. præced. inquisuimus, definitionem à posteriori, siue secundarij, aut relatiui conceptus entis supernaturalis. Igitur examinemus singillatim imprimis, quas hic Doctores prioris classis definitiones à priori entis supernaturalis adinuenerunt: inde enim capiemus lucem ad resolutionem quæstionis determinandam.

Zumel 1. 2. q. 110. art. 4. disp. 5. part. 2. in eo discriminat ens supernaturale à naturali, quod illud ut trinum, hoc verò ut vnum Deum respiciunt. Sed communiter reijcitur. Primò; quia Deus non minus est supernaturalis ut trinus, quam ut vnus, prout explicabimus infra q. 6. Secundo; quia si Deus spectetur ut obiectum, per actum fidei, aut etiam amoris naturalis potest respici ut trinus, & per actum fidei, amorisque supernaturalis potest respici ut vnus. Multi etiam sunt actus tam supernaturales, quam naturales, qui nullo modo habent pro obiecto Deum. Si autem Deus spectetur ut principium, tam supernaturalia, quam naturalia respiciunt Deum ut vnum: quia æquè vtraque à Deo ut omnipotente, atque adeò ut vno procedunt. Ut exemplar autem non magis à supernaturalibus respicitur Deus ut trinus, quam à naturalibus, quiddam interpretetur Gran. 1. 2. tract. 4. de Gratia disp. 8. n. 48. Quis enim dubitet, hominem factum ad imaginem, & similitudinem Trinitatis, ut dicitur Genes. substantia naturalis cum sit, melius referre, magisque æmulari Trinitatem, quam vbi Eucharisticum, actum misericordiæ, aliaque huiusmodi accidentia supernaturalia? Non igitur supernaturalia in proprio conceptu per respectum ad Trinitatem Dei, naturalia verò per respectum ad vnitatem constituantur.

Secunda sententia ens supernaturale definit esse, quod participat diuinam essentiam, aut attributa, prout sunt in se. Naturale verò, quod illa participat, prout sunt in alio. Ita Ioannes Vin.